

In onderstaande notitie en overzichtstabel wordt een aantal mogelijke opties geschetst en daaraan verbonden consequenties, voor wat betreft de ontwikkeling van wind- en zonne-energie langs het Volkerak in de gemeente Steenbergen. Dit gebaseerd op de afspraken tussen de gemeente Steenbergen en de provincie Noord-Brabant met betrekking tot windenergie, het bestuursakkoord van de gemeente Steenbergen en het alternatieve plan dat Green Trust als ontwikkelende partij naar voren heeft gebracht. Bij elke optie wordt een korte beschrijving gegeven. In de tabel is de informatie voor alle opties samengevoegd en wordt eveneens ingegaan op aspecten als afstand tot Dinteloord, ecologie, e.d.

Afspraken wind op land

In 2013 hebben de provincies en de minister van EZ een prestatieafpraak gemaakt over de realisatie wind op land 2020. Dat betekent dat op uiterlijk 31 december 2020 6000 MegaWatt (MW) aan windenergie op land is gerealiseerd en in productie genomen. De opgave van de provincie Noord-Brabant van 470,5 MW is onder meer gebaseerd op bestuurlijke afspraken tussen de provincie en de regio West-Brabant van 13 oktober 2011. Onderdeel van deze afspraken is dat de gemeente Steenbergen nog 9,6 MW aan windenergie realiseert, bovenop het bestaande vermogen in de gemeente. Omdat inmiddels duidelijk is dat de provincies de doelstelling wind op land 2020 niet gaan halen, hebben de minister en de provincies 'versnellingsafspraken' gemaakt. Deze houden in dat het aantal MW dat niet in 2020 operationeel is, wordt verdubbeld en uiterlijk in 2023 moet zijn gerealiseerd. Deze extra opgave mag 'techniekneutraal' worden uitgevoerd, dus ook met bijvoorbeeld zonneparken.

Afspraken gemeente Steenbergen en provincie gemaakt op 1 april 2019

"De provincie moet voldoen aan haar afspraken met het rijk. Zowel de provinciale als de gemeentelijke doelstelling voor 2020 wordt niet gehaald als er een nieuw plan wordt ontwikkeld. Voor dat soort gevallen heeft de minister aangegeven dat het aantal MW's dat vóór 2020 binnen een provincie niet is gerealiseerd, verdubbeld wordt en dan eind 2023 wel gerealiseerd moet zijn. Aan de Karolinadijk staat een opgesteld vermogen van 2,4 MW. Voor 2020 heeft de gemeente nog een doelstelling van 9,6 MW extra opgesteld vermogen. Wordt 2020 niet gehaald, dan wordt deze 9,6 MW verdubbeld. De verdubbelingsopgave mag ook met bijvoorbeeld zonne-energie worden ingevuld. De gemeentelijke opgave van 21,6 MW (9,6 MW + 9,6 MW + 2,4 MW) moet vervolgens zijn gerealiseerd voor eind 2023. Voor de provincie is het van belang dat dit tijdig wordt gehaald. Ook moet de provincie erop kunnen vertrouwen dat de gemeente haar afspraken nakomt."

Bestuursakkoord Steenbergen

"Wij hebben voor de grootschalige opwekking van duurzame energie een voorkeur voor het gebruiken van zonne-energie, maar we willen voorkomen dat er in de Karolinapolder megawindturbines geplaatst worden. Om deze (ruimtelijk) onverantwoorde windturbines te voorkomen en om toch aan de opgave voor windenergie te voldoen, staan wij toe dat er langs het Volkerak in de Dinteloordse polders in een lijnopstelling maximaal 8 windturbines (gezien vanuit Dinteloord in de richting Steenbergen) met een tiphoogte lager dan 150 meter worden geplaatst. De realisatie van deze windturbines kan worden gecombineerd met maximaal 30 hectare zonnepanelen. De resterende opgave 60 ha zonnepanelen wordt eveneens ingevuld. Een andere variant voor de realisatie van windenergie is voor ons niet bespreekbaar. Wij gaan in deze bestuursperiode geen besluit nemen om nog meer windturbines te plaatsen."

Elektriciteitswet

De provincie is bevoegd gezag voor besluitvorming en coördinatie van windprojecten van 5 tot 100 MW. Een provincie moet, volgens de wet, in elk geval van haar bevoegdheid gebruik maken als:

- Een gemeente weigert medewerking te verlenen aan een initiatief voor een windpark;
- Een provincie nog niet voldaan heeft aan haar afspraak met het rijk om uiterlijk in 2020 het afgesproken vermogen aan windenergie gerealiseerd te hebben.

Bij het niet afgeven van een omgevingsvergunning door de gemeente Steenbergen voor het windpark Karolinapolder, is er sprake van de in de wet genoemde weigering. Daarnaast zal de provincie in 2020 nog niet het afgesproken vermogen windenergie voor 2020, zoals afgesproken met het rijk, gerealiseerd hebben. Bij een aanvraag van innogy aan de provincie om van haar bevoegdheid gebruik te maken, is de consequentie vanuit de Elektriciteitswet dat de provincie medewerking moet verlenen aan de realisatie van het plan windpark Karolinapolder.

Mogelijke ontwikkelingen

Alternatief 1: plan Green Trust en innogy 180 m tiphoogte

8 turbines, 180m tiphoogte en een zonnepark van 30 ha.

Dit plan is door Green Trust en innogy ontwikkeld n.a.v. de afspraken die in het bestuurlijk overleg tussen provincie en gemeente zijn gemaakt op 1 april 2019. Het plan blijft binnen het aantal van 8 turbines in lijnopstelling langs het Volkerak, maar zijn wel 30m hoger dan de maximale tiphoogte die in het bestuursakkoord van de gemeente is vastgelegd. innogy heeft aangegeven dat voor deze specifieke locatie bij de Karolinadijk, een tiphoogte van 180 m het minimum is waarbinnen zij een sluitende businesscase kunnen realiseren en waarmee voldaan kan worden aan de afspraken met de provincie. Het college van Steenbergen heeft in een eerder stadium aangegeven dat dit alternatief, binnen de randvoorwaarden van het bestuursakkoord, onbespreekbaar is.

Alternatief 2: plan Green Trust 150 m tiphoogte

6 tot 7 turbines, 150 m tiphoogte en een zonnepark van 30 ha.

Hierbij zijn er twee mogelijke opties:

- 2a: Inclusief bestaande turbines innogy van 77 m tiphoogte

De gemeente heeft, samen met Green Trust, een alternatief plan ontwikkeld waarbij innogy geen verzoek indient bij de provincie om het plan Karolinapolder vast te stellen (gebruik makend van de bevoegdheid die de provincie heeft) of waarbij innogy wel een verzoek in dient bij de provincie, maar de provincie het plan Karolinapolder weigert in behandeling te nemen (omdat er een door de gemeenteraad gedragen alternatief is

ontwikkeld, conform de afspraak van 1 april) en dit houdt stand bij de rechter. In dat geval zullen de 4 bestaande windturbines met een tiphoogte van 77 m van innogy nog enige jaren blijven staan (afhankelijk van de uiteindelijke technische levensduur) en komen er 6 tot 7 windturbines bij (totaal 10 tot 11 turbines), waarbij de gemeente voldoet aan de afspraak met de provincie voor wat betreft het te realiseren aantal MW's.

- 2b: Exclusief bestaande turbines innogy

Het alternatief van Green Trust met 6 tot 7 windturbines is, binnen het bestuursakkoord van de gemeente Steenberg, alleen realiseerbaar als de bestaande windturbines van innogy zouden verdwijnen. Het gaat om 4 windturbines die er weliswaar al 20 jaar staan maar nog steeds een economische waarde vertegenwoordigen. innogy heeft, zolang deze windturbines er staan en geen technische gebreken vertonen, nog elkaar jaar inkomsten uit de productie van elektriciteit. De partij die deze windturbines over zou willen nemen (vooropgesteld dat innogy daartoe al bereid zou zijn) moet rekening houden met financiële kosten, inclusief de al gedane investeringen voor opschaling van het huidige windpark (de huidige aanvraag omgevingsvergunning). Op basis van openbare opbrengstgegevens en investeringsbedragen zoals die bekend zijn vanuit het project PIP-A16 voor nieuwe windprojecten, zal het bij benadering kunnen gaan om een bedrag van 1,5 tot 2 miljoen euro, exclusief andere bijkomende kosten. Green Trust heeft aangegeven dat met deze extra kosten, een alternatief plan voor 6 à 7 turbines en 30 ha zonnepark, financieel niet uitvoerbaar is. Er moet in dat geval een andere partij zijn die deze kosten voor zijn/haar rekening wil nemen en ook voor de kosten op wil draaien voor de sanering van deze turbines.

Alternatief 3: plan Green Trust 180 m tiphoogte

4 turbines, 180 m tiphoogte inclusief 4 bestaande turbines innogy met een tiphoogte van 77 m en een zonnepark van 30 ha

Deze optie gaat ervan uit dat de gemeente vast blijft houden aan het aantal van maximaal 8 turbines in lijnopstelling langs het Volkerak en de 4 bestaande turbines van innogy blijven staan. Dit betekent dat een alternatief alleen nog met 4 windturbines ontwikkeld kan worden. In dat geval heeft Green Trust aangegeven dat een sluitende businesscase alleen mogelijk is met 4 windturbines van minimaal 180 m tiphoogte. Over het algemeen kan worden gesteld dat windturbines met een tiphoogte van 180 m, ca 20% meer elektriciteit produceren dan turbines van 150m tiphoogte. Dit betekent dat de turbines die in lokaal eigendom zouden komen, per saldo ook meer geld genereren.

Alternatief 4: Provinciaal inpassingsplan Karolinadijk

4 windturbines innogy, ca 180 - 234 tiphoogte, conform de bij de gemeente in 2018 ingediende aanvraag.

Dit zal naar verwachting aan de orde komen op het moment dat de gemeente Steenberg besluit om medewerking aan het windpark Karolinapolder te weigeren. In dat geval zal innogy een verzoek bij de provincie indienen om, op basis van de Elektriciteitswet (zie ook kopje 'Elektriciteitswet') van haar bevoegdheid gebruik te maken. Aangezien het windproject Karolinapolder past binnen het provinciaal beleid en er vanuit het door de gemeente tot nu toe

gevoerde procedure is gebleken dat het plan is uit te voeren binnen de wettelijke kaders die voor windturbines gelden, zal de provincie medewerking moeten verlenen aan een verzoek van innogy om het windpark Karolinapolder mogelijk te maken. In dat geval zullen er 4 windturbines komen in de Karolinapolder met een tiphoogte tussen de 180 en 234 m.

Dit betekent dat rekening moet worden gehouden met de SDE-bijdragen zoals die in 2020 gelden (en die aanmerkelijk lager zijn dan in 2019). Een financiële afdracht naar de omgeving (bijv. door middel van een omgevingsfonds) zal daarmee aanmerkelijk lager uit gaan vallen. Bij windparken vanaf 150 m tiphoogte is obstakelverlichting verplicht. Er vindt momenteel onderzoek plaats naar obstakelverlichting in combinatie met radarsystemen, zodat de lichtjes alleen aan gaan bij naderend vliegverkeer, maar op dit moment is deze mogelijkheid er nog niet. Er is bij dit scenario op voorhand niet uitgesloten dat er mogelijkheden zijn om aan te sluiten bij de plannen voor een radardetectiesysteem van windpark Krammer, zodat obstakelverlichting alleen bij nabijheid van vliegverkeer aan gaat.

Het is bij dit scenario niet ondenkbaar dat Green Trust ook om een provinciaal inpassingsplan (PIP) zal verzoeken, aangezien de door hen aangedragen alternatieven niet uitvoerbaar zijn binnen de kaders van het bestuursakkoord van Steenbergse. Aangezien in dit geval beide plannen, van innogy en Green Trust, in een gelijke fase en procedure terecht komen (beide een PIP-verzoek aan de provincie), zijn er op het eerste oog geen argumenten om de een toe te kennen en de andere te weigeren. Beide weigeren is op grond van de Elektriciteitswet zeker niet mogelijk.

Alternatievenmatrix					
	Alternatief 1	Alternatief 2a	Alternatief 2b	Alternatief 3	Alternatief 4
Aantal turbines	8	10 of 11	6 of 7	8	4
Tiphoogte	8 x 180 meter	4 x 77 meter en 6/7 x 150 meter	6/7 x 150 meter	4 x 77 meter en 4 x 180 meter	4 x ca. 215 meter
Vermogen per turbine	4,5 MW	0,6 MW en 4,5 MW	4,5 MW	0,6 MW en 4,5 MW	4,5 - 4,8 MW
Totale vermogen*	ca. 36 MW	ca. 20 MW	ca. 30 MW	ca. 20 MW	ca. 19 MW
Ashoogte	op ca. 120 m	op ca 55 m en op ca. 90 m	op ca. 90 m	op 55 m en op ca. 120 m	op ca. 145 m
Tiplaagte	± 50 meter	± 30 tot 55 meter	± 30 meter	± 50 tot 55 meter	> 100 meter
Obstakelverlichting	Radardetectie	Niet nodig	Niet nodig	Radardetectie	Ja
Ecologie	Ecologen houden in hun onderzoeken steeds meer rekening met tiplaagte (vrije ruimte onder de rotorbladen). Hoe hoger de vrije ruimte, hoe minder aanvaringsslachtoffers. Onderzoek zal dit verder moeten uitwijzen.	Ecologen houden in hun onderzoeken steeds meer rekening met tiplaagte (vrije ruimte onder de rotorbladen). Hoe hoger de vrije ruimte, hoe minder aanvaringsslachtoffers. Onderzoek zal dit verder moeten uitwijzen.	Ecologen houden in hun onderzoeken steeds meer rekening met tiplaagte (vrije ruimte onder de rotorbladen). Hoe hoger de vrije ruimte, hoe minder aanvaringsslachtoffers. Onderzoek zal dit verder moeten uitwijzen.	Ecologen houden in hun onderzoeken steeds meer rekening met tiplaagte (vrije ruimte onder de rotorbladen). Hoe hoger de vrije ruimte, hoe minder aanvaringsslachtoffers. Onderzoek zal dit verder moeten uitwijzen.	Ecologen houden in hun onderzoeken steeds meer rekening met tiplaagte (vrije ruimte onder de rotorbladen). Hoe hoger de vrije ruimte, hoe minder aanvaringsslachtoffers. Onderzoek zal dit verder moeten uitwijzen.
Zonne-energie	Ja (± 30 ha)	Ja (± 30 ha)	Ja (± 30 ha)	Ja (± 30 ha)	Nee
Eigendom	innogy en Green Trust	Green Trust en lokale coöperatie (50/50)	Green Trust en lokale coöperatie (50/50)	Bestaand park innogy, nieuw park Green Trust en lokale coöperatie (50/50)	innogy
Plan samengevat	Samenwerking innogy en Green Trust	Bestaande windpark van innogy (1998) blijft staan. En Green Trust ontwikkelt samen met lokale coöperatie nieuw park er naast.	Plan Green Trust	Bestaande windpark van innogy (1998) blijft staan. En Green Trust ontwikkelt samen met lokale coöperatie nieuw park er naast.	Plan innogy
Bestaande park Karolinadijk	Saneren	Blijft staan	Overdragen en eventueel saneren	Blijft staan	
Locatie	Drievriendenpolder en Karolinapolder	Drievriendenpolder	Drievriendenpolder	Drievriendenpolder en Karolinapolder	Karolinapolder
Afstand noordrand Dinteloord	1,2 km	2,4 km	2,4 km	1,2 km	0,8 km
* Een windturbine van 4,5 MW met 150 m tiphoogte heeft minder opwekcapaciteit (vollasturen) dan een windturbine van 4,5 MW met 180 m tiphoogte. De opwekcapaciteit van een windturbine is afhankelijk van de windsnelheid (hoe hoger hoe harder het waait) en turbulentie (hoe dichterbij de grond hoe meer turbulentie). De (tip)hoogte van de turbines is dus bepalend voor de rentabiliteit en de businesscase.					